

Република Србија
ВРХОВНИ СУД
Рев 6698/2025
11.06.2025. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни суд, у већу састављеном од судија: Бранке Дражић, председника већа, Марине Милановић и Весне Мاستиловић, чланова већа, у парници тужиоца-противтуженог АА из ..., чији су пуномоћници Душко Пачариз и Урош Петровић, адвокати из ..., против тужене-противтужиље ББ из ..., чији је пуномоћник Марко Радивојевић, адвокат из ..., ради вршења родитељског права, одлучујући о ревизији тужиоца-противтуженог изјављеној против пресуде Апелационог суда у Крагујевцу Гж2 53/25 од 12.02.2025. године, у седници одржаној дана 11.06.2025. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ, као неоснована, ревизија тужиоца-противтуженог изјављена против пресуде Апелационог суда у Крагујевцу Гж2 53/25 од 12.02.2025. године.

Образложење

Пресудом Основног суда у Деспотовцу П2 39/23 од 26.11.2024. године, ставом првим изреке, одбијен је као неоснован тужбени захтев тужиоца да се тужилац одреди за родитеља који ће самостално вршити родитељско право над заједничким мал. дететом из ванбрачне заједнице странака, мал. сином ВВ рођеним ...2018. године у ..., с тим што ће пребивалиште мал. детета бити на адреси тужиоца у ..., као неоснован; ставом другим изреке одбијен је као неоснован тужбени захтев да се уреди модел остваривања личних контаката тужене-противтужиље као мајке са заједничким малолетним дететом на начин описан у том ставу; ставом трећим изреке усвојен је противтужбени захтев тужене-противтужиље па је одређена тужена-противтужиља за родитеља који ће самостално вршити родитељско право над заједничким малолетним дететом странака и малолетно дете странака поверава се туженој-противтужиљи на чување, подизање, васпитање и образовање, заступање, управљање и располагање имовином, те делимично издржавање; ставом четвртим изреке наређено је тужиоцу да заједничко малолетно дете странака, ВВ, преда туженој-противтужиљи као родитељу који је одређен да самостално врши родитељско право; ставом петим изреке уређен је начин одржавања личних односа тужиоца са малолетним дететом ВВ на начин описан у том ставу; ставом шестим изреке делимично је усвојен противтужбени захтев тужене-противтужиље па је обавезан тужилац-противтужени да на

име свог доприноса у издржавању мал. детета плаћа месечно износ од по 35.000,00 динара почев од дана правноснажности пресуде па убудуће док за то постоје законски услови путем поштанске уплатнице или уплатом на текући рачун тужене; ставом седмим изреке одбијен је као неоснован део противтужбеног захтева којим је тражено да се обавезе тужилац да на име свог доприноса издржавању мал. детета исплати туженој месечни износ од по 15.000,00 динара почев од дана подношења тужбе па до правноснажности пресуде; ставом 8. изреке одлучено је да привремена мера одређена решењем суда П2 бр.39/23 од 12.05.2023. године остаје на снази до правноснажног окончања поступка; ставом 9. изреке одлучено је да се трошкови поступка не досуђују.

Пресудом Апелационог суда у Крагујевцу Гж2 53/25 од 12.02.2025. године, одбијена је као неоснована жалба тужиоца-противтуженог и потврђена пресуда Основног суда у Деспотовцу П2 39/23 од 26.11.2024. године у ставовима један, два, три, четири, пет, шест и девет изреке.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену, тужилац-противтужени је благовремено изјавио ревизију због погрешно и непотпуно утврђеног чињеничног стања и погрешне примене материјалног права.

Испитујући правилност побијане одлуке у смислу члана 408. у вези члана 403. став 2. Закона парничном поступку - ЗПП („Службени гласник РС“ бр. 72/11 ... 10/23 – други закон) Врховни суд је утврдио да је ревизија неоснована.

У спроведеном поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП, на коју Врховни суд пази по службеној дужности.

Према утврђеном чињеничном стању, парничне странке су засновале ванбрачну заједницу 2015. године а ...2018. године родио им се син ВВ. У почетку односи између странака били су складни. Када је ВВ напунио 7 месеци, тужена је у договору са тужиоцем прешла да живи у ... и тамо је са дететом живела све до ВВ друге године. За то време тужилац је ретко долазио а његови родитељи никада нису дошли нити су виђали дете за то време. Када је ВВ навршио две године тужиочеви родитељи су рекли туженој да мора да се врати на посао јер је била запослена у њиховој породичној фирми. Јула месеца 2021. године због лошег општег здравственог стања, трњења у рукама и ногама и малаксалости тужена је смештена у Општу болницу Ћуприја, Одељење неурологије и тамо је била 8-9 дана након чега су је отпустили кући, али већ следећег дана јој је поново позлило па је опет смештена у болницу где је провела месец дана, а по отпусту отишла у ... у стан који је у сувласништву странака. Након тога странке више нису успоставиле заједницу живота а малолетни ВВ остао је да живи са оцем, док га мајка виђа по моделу који је уређен решењем суда о одређивању привремене мере уз допуштајући, коригујући став. Тужилац живи у породичној кући у ... површине око 200 м2, домаћинство чине његов отац, мајка, малолетни ВВ и он. Отац и мајка тужиоца су као и тужилац запослени у фирми „ГГ“ ..., а тужиочеви родитељи су сувласници наведене фирме. Зарада тужиоца у фирми је око 50.000,00 динара а зараде оца и мајке преко 2.000 евра али немају одвојене касе већ је каса заједничка. Тужилац нема

друге имовине на своје име од које остварује приходе а његови родитељи имају локале, фирме, хале и по том основу остварују додатна изузетно висока примања. Тужилац поседује стан у сувласништву са туженом са уделима од по $\frac{1}{2}$ а у том стану живи тужена са малолетним ВВ када је дете код ње. Тужилац нема обавезу издржавања других лица као ни тужена. Код чињенице да је јако доброг материјалног стања тужилац је навео да у случају да малолетно дете буде поверено њему на самостално вршење родитељског права да не би од тужене потраживао допринос у издржавању малолетног детета. Тужена живи у ... у стану који је сувласништво са тужиоцем, запослена је у „...“ банци и њена месечна зарада износи око 100.000,00 динара. Њени родитељи живе у ..., пензионери су, помажу јој око ВВ, али не и финансијски. Нема додатну имовину од које би остваривала приходе, ни додатну финансијску помоћ. Потребе малолетног ... износе око 50.000,00 динара. Малолетни ВВ је 2023. године кренуо у вртић „ДД“ у ... а похађа и вртић у ... почев од 31.01.2024. године, када га тужена води само петком, с обзиром да тужена ВВ по привременој мери преузима из ... четвртком поподне. Комисија вештака судско-психијатријског одбора Медицинског факултета у Новом Саду у налазу од 21.11.2023. године је мишљења да су оба родитеља подобна за вршење родитељског права, што значи да су способни да на задовољавајући начин препознају и задовоље потребе малолетног ВВ, глобално увиђајући значај улоге другог родитеља и потребу да дете одржава контакт са другим родитељем. Међутим, дали су предност мајци у односу на оца из разлога што мајка у односу на оца не инструментализује дете у мери и на начин како је дете изложено инструментализованим притисцима у домаћинству оца, да услед тога мајка у односу на оца има већи капацитет за родитељску сарадњу и може да омогући несметану релацију малолетном детету са другим родитељем и у будућности и у даљем току развоја детета; да иако постоје повремено инструментализовани садржаји и од стране мајке који се не могу искључити у потпуности, евидентно је да је дечак у значајно већој мери изложен инструментализованим притисцима од оца и његових родитеља који са дететом настоје да формирају коалицију против мајке, излажући дете крајње негативним квалификацијама мајке, уплићући дете у судски поступак, те отворено вршећи притисак да се дете изјасни да жели да живи са оцем, чиме се угрожава емоционална сигурност детета на начин да малолетни ВВ у домаћинству оца нема дозволу да слободно изражава емоције и наклоност према мајци, те се тако дете ставља у конфликт лојалности у коме је принуђено да бира између родитеља, да је посебно забрињавајуће што у вербалном исказу дечак рефлектује инструментализован садржај од оца и његових родитеља, где на вербалном плану показује елементе отуђивања од мајке, због чега биостанак детета у домаћинству оца представљао ризик за нарушавање релације са мајком у будућности и појаву отуђења од мајке, те је из свих тих разлога (потребе детета, доминантна упућеност на мајку у ранијем развоју, квалитет релације са родитељима, персоналне и родитељске компетенције родитеља и њихов капацитет за међуродитељску сарадњу) комисија вештака дала мишљење да самостално родитељско право над малолетним ВВ треба да врши мајка, односно овде тужена.

Код тако утврђеног чињеничног стања, нижестепени судови су закључили да је основан противтужбени захтев за поверавање детета на самостално вршење родитељског права мајци, као и одлука о начину одржавања личних односа оца са малолетним дететом на начин како је то ближе наведено у ставу петом изреке првостепене пресуде уз обавезу

тужиоца да доприноси издржавању малолетног детета, као родитеља коме дете није поверено износом од 35.000,00 динара месечно, како је одлучено у ставу шестом изреке првостепене пресуде.

Врховни суд је оценио да се ревизијом тужиоца неосновано указује на погрешну примену материјалног права.

Одредбом члана 3. став 1. Конвенције о праву детета (Закон о ратификацији конвенције Уједињених Нација о правима детета „Службени лист СФРЈ“ – Међународни уговори бр. 15/90 и „Службени лист СРЈ“ – Међународни уговори бр. 4/96 и 2/97), прописано је да у свим активностима које се тичу деце од примарног значаја интереси детета, без обзира на то да ли га спроводе јавне или приватне институције за социјалну заштиту, судови, административни органи или законодавна тела. У смислу одредбе члана 6. став 1. Породичног закона свако је дужан да се руководи најбољим интересом детета у свим активностима које се тичу детета. Дужност суда да се у спору за заштиту права детета и у спору за вршење, односно лишење родитељског права, руководи најбољим интересом детета, прописана је одредбом члана 266. став 1. истог закона. Пре него што донесе одлуку о вршењу односно лишењу родитељског права у смислу члана 270. тог закона, суд је дужан да затражи налаз и стручно мишљење о органа старатељства, породичног саветовалишта или друге установе специјализоване за посредовање у породичним односима.

Породични закон у одредби члана 67. прописује да је родитељско право изведено из дужности родитеља и постоји само у мери која је потребна за заштиту личности, права и интереса детета. Садржина родитељског права која се састоји у дужности и старању о детету, чувања и подизања, васпитања и образовања, заступања издржавања детета, као и управљања и располагања његовом имовином, регулисано је одредбом члана 68. – 74. Породичног закона, а суштина свих дужности и права родитеља је добробит и најбољи интерес детета, што је императив којим су дужни да се руководе.

Сагласно наведеном, најбољи интерес детета је правни стандард који се цени према околностима сваког конкретног случаја, а елементи за процену су између осталог узраст и пол детета, жеље и осећања детета с обзиром на узраст и зрелост, потребе детета и то: васпитне, затим потребе становања, исхране, одевања, здравствене бриге и друго као и способност родитеља да задовољи утврђене потребе.

Према одредби чл. 76. и 77. став 3. Породичног закона, родитељи родитељско право врше заједнички и споразумно и када не воде заједнички живот ако закључе споразум о заједничком вршењу родитељског права којим се писмено саглашавају да ће родитељска права и дужности обављати заједнички, међусобним споразумевањем, које мора бити у најбољем интересу детета и ако суд процени да је тај споразум у најбољем интересу детета. Уколико родитељи нису закључили споразум о вршењу родитељског права, као у конкретном случају или суд процени да њихов споразум није у најбољем интересу детета одлуку о поверавању заједничког детета једном родитељу и о начину одржавања личних односа детета са другим родитељем доноси суд.

По оцени Врховног суда, правилно су нижестепени судови применили материјално право и утврдили најбољи интерес малолетног детета одлучујући сходно налазу и мишљењу Комисије вештака судско-психијатријског одбора Медицинског факултета у Новом Саду да мајка самостално врши родитељско право, а да са оцем малолетно дете одржава редовне личне контакте према утврђеном моделу предложеном у стручном мишљењу органа старатељства – Центра за социјални рад у Деспотовцу и Центра за социјални рад у Јагодини и то према предложеном најширем моделу виђања, уз оцену свих околности конкретног случаја и уз обавезу тужиоца за издржавање мал. детета као родитеља коме дете није поверено.

Процена најбољег интереса малолетног детета, утврђена на основу стручног мишљења Комисије вештака психијатријског одбора Медицинског факултета у Новом Саду, који је оцењен у склопу осталих изведених доказа, не доводи се у сумњу наводима ревизије, да је дати налаз супротан интересу малолетног детета. Стручно мишљење прихваћено од стране нижестепених судова дато је на основу актуелне породичне ситуације и породичних прилика парничних странака, чињенице да се мајка у овом моменту сматра компетентнијим родитељем, свеснија родитељске одговорности управо из разлога што не инструментализује дете у мери и на начин како је дете изложено инструментализованим притисцима у домаћинству оца, да је дете на ниском календарском узрасту и њему је неопходно присуство негујућег родитеља тј. мајке а посебно када се има у виду да је прве године живота дете провело у сталном присуству само мајке, те да је накнадно прешло да живи у домаћинство оца али се у том домаћинству негативно говори о мајци, што може имати лоше последице на малолетно дете, јер дете нема могућност да у домаћинству оца слободно изражава емоције и наклоност према мајци и стално се ставља у конфликт лојалности у коме је принуђено да бира између родитеља, те је посебно забрињавајуће што у вербалном исказу дечака се рефлектују инструментализовани садржаји од оца и његових родитеља, где дечак на вербалном плану показује моменте отуђивања од мајке, због чега биостанак детета у домаћинству оца представљао ризик за нарушавање релације везаности за мајку у будућности и појаву отуђења од мајке.

Због наведеног, ревизијски наводи којима се оспорава налаз и мишљење наведене комисије вештака, указивањем да је интерес малолетног детета није правилно утврђен су неосновани, као и ревизијски наводи да је оспоравани налаз и мишљење потписан од стране спец. психијатрије и психологије а не и дечије психологије, са разлога што се наведена комисија судско-психијатријског одбора првенствено бавила питањем родитељске подобности и најбољег окружења за раст и развој детета, а не утврђивањем мишљења детета, с обзиром да је дете у време израде налаза и мишљења било на изузетно ниском календарском узрасту (5 година) што указује да дете у том периоду није способно да формира своје мишљење, а што произилази из налаза и мишљења комисије вештака, због чега није ни било нужно ни потребно присуство дечијег психолога. Наиме, полазећи од утврђеног чињеничног стања, најбољи интерес малолетног детета странака правилно је утврђен сходно Породичном закону, јер су нижестепени судови приликом одлучивања наведени налаз и мишљење, да се малолетно дете повери мајци на самостално вршење

родитељског права, ценили свеобухватно у погледу битних чињеница довољних за одлуку о вршењу родитељског права и у склопу свих околности конкретног случаја, а за своју одлуку дали су јасне и довољне разлоге, које прихвата и овај суд.

Осталим ревизијским наводима се непосредно или посредно оспорава чињенично стање, што није дозвољен разлог у смислу члана 407. став 2. ЗПП, ни са изузетком да се у смислу члана 403. став 2. овог Закона ради о ревизији изјављеној у породичном спору за вршење родитељског права. Чињенични наводи тужиоца не доводе у сумњу правилност примењеног материјалног права садржаног у одредбама Породичног закона, а ревизијским наводима побија се само одлука о вршењу родитељског права док се остале одлуке нижестепених судова у погледу одлуке о одржавању личних односа и одлука о издржавању не побијају конкретним ревизијским наводима.

На основу члана 414. став 1. ЗПП Врховни суд је одлучио као у изреци.

**Председник већа-судија,
Бранка Дражић, с.р.**

**За тачност отправка
Заменик управитеља писарнице
Миланка Ранковић**